

2026-04-30
LI2024/01678 (delvis)**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**Livsmedelsverket
Box 622
751 26 UppsalaStatens jordbruksverk
551 82 JönköpingKemikalieinspektionen
Box 2
172 13 Sundbyberg**Uppdrag till Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk och
Kemikalieinspektionen att genomföra åtgärder för stärkt kontroll
av fusk i livsmedelskedjan****Regeringens beslut**

Regeringen ger Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) och Kemikalieinspektionen i uppdrag att genomföra nedan beskrivna åtgärder för stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan.

Livsmedelsverket ska vara sammankallande myndighet för de åtgärder som ska utföras av myndigheterna gemensamt.

Åtgärderna ska bidra till att stärka den del av den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan som avser verksamhet för att genomföra kontroll av misstänkta avsiktliga överträdelser genom bedrägligt eller vilseledande agerande, s.k. fusk.

Vid genomförande av åtgärderna ska myndigheterna utgå från förslag och analyser i betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) samt beakta remissvar från remitteringen av betänkandet. Myndigheterna ska vidare säkerställa att den administrativa bördan och in-trånget i verksamheten för företag som följer lagstiftningen blir så begränsad som möjligt.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna genomföra följande åtgärder under perioden 2026–2027.

1. Inleda arbete med en planerad fuskkontroll

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska var för sig inom sitt respektive verksamhetsområde och gemensamt förbereda genomförande av en sammanhållen, ändamålsenlig och effektiv kontroll av fusk i livsmedelskedjan enligt artikel 9.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska gemensamt ta fram en övergripande risk- och sårbarhetsanalys som ska ligga till grund för en enhetlig och effektiv kontroll av fusk i livsmedelskedjan i hela landet. Myndigheterna ska vidare fastställa arbetsformer för myndigheternas omvärldsbevakning och för nödvändigt informationsutbyte mellan myndigheterna samt bedöma behov av att inhämta information från samt samverka med andra relevanta myndigheter och aktörer.

Utgångspunkten är att myndigheterna ska vidta de nödvändiga åtgärder som krävs för att en riskbaserad planerad fuskkontroll i enlighet med artikel 9.2 i förordningen om offentlig kontroll ska kunna genomföras från och med den 1 januari 2028.

2. Analysera förutsättningar för en gemensam kontrollresurs

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska tillsammans analysera förutsättningarna för att inrätta en gemensam och ändamålsenlig kontrollresurs mot fusk i livsmedelskedjan i Sverige. Utgångspunkten för åtgärden är att Livsmedelsverket ska ha ett särskilt samordningsansvar för en sådan kontrollresurs.

Analysen ska innehålla förslag om hur en sådan resurs kan organiseras för att etablera en sammanhållen och stärkt kontroll av fusk i hela livsmedelskedjan. Resursen ska kunna vara verksam i hela landet från och med den 1 januari 2028. Analysen ska innehålla överväganden och förslag i fråga om ansvarsfördelningen mellan myndigheterna samt arbetsrättsliga, administrativa och övriga rättsliga förutsättningar som aktualiseras.

Vid genomförandet av åtgärden ska myndigheterna utgå från de förslag till myndighetsgemensamma funktioner som beskrivs i betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan, men myndigheterna ska också beakta remissinstansernas synpunkter.

3. Utveckla och stärka den nationella samordningen av fuskkontrollen

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska tillsammans inhämta synpunkter från ett väl avvägt antal kontrollmyndigheter på regional och kommunal nivå och andra myndigheter som kan tänkas beröras, för att utveckla och stärka den nationella samordningen och planeringen för att säkerställa att en enhetlig och ändamålsenlig kontroll av fusk utförs i alla delar av livsmedelskedjan i hela landet. I arbetet med åtgärden ska särskilt övervägas vilken samordning och informationsutbyte som krävs om flera kontrollmyndigheter har parallellt ansvar för offentlig kontroll av samma aktör eller anläggning.

I åtgärden ingår även att föreslå lämpliga former för dialog och samverkan med berörda branschorganisationer och andra intressenter med syfte att bekämpa och förebygga fusk i livsmedelskedjan samt med hänsyn till de myndighetsgemensamma satsningarna mot organiserad brottslighet och arbetslivskriminalitet i syfte att identifiera synergier.

4. Lämna eventuella förslag på förordningsändringar

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska tillsammans överväga om det finns behov av ändringar av eller tillägg till de förslag till förordningsändringar som har lämnats i betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan när det gäller ansvar för planerad fuskkontroll, en myndighetsgemensam resurs för fuskkontroll och samordning av fuskkontrollen. Vid behov ska sådana författningsförslag lämnas. Myndigheterna ska beskriva konsekvenserna av de förslag som lämnas i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Redovisning av uppdraget

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska senast den 28 februari 2027 lämna en första gemensam delredovisning till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Delredovisningen ska innehålla en redovisning av vilka insatser som har påbörjats och en redogörelse för vilka insatser som planeras. Delredovisningen ska särskilt redogöra för förutsättningarna för inrättande av en gemensam kontrollresurs mot fusk och eventuella förslag till förordningsändringar.

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska senast den 30 juni 2027 lämna en andra gemensam delredovisning till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Delredovisningen ska innehålla en redogörelse för vilka insatser som har genomförts och för planerade kommande åtgärder.

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen ska senast den 29 februari 2028 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

EU-kommissionens generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet genomförde under våren 2021 en undersökning av om de åtgärder som vidtas i Sverige för att motverka fusk i livsmedelskedjan är lämpliga och ändamålsenliga utifrån kraven i EU-rätten och konstaterade att det finns ett antal brister i den svenska fuskkontrollen. En slutsats av undersökningen var att de svenska kontrollmyndigheterna ännu inte har någon operativ ram för att genomföra bestämmelserna i artikel 9.2 i förordningen om offentlig kontroll.

I juni 2024 överlämnade Utredningen mot fusk i livsmedelskedjan betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan. I betänkandet föreslås ett antal åtgärder för att stärka kontrollen av fusk i livsmedelskedjan, bland annat föreslås att ansvaret för den planerade kontrollen av fusk i livsmedelskedjan, dvs. kontroll som ska utföras på grundval av en övergripande risk- och sårbarhetsanalys, centraliseras till Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen. Livsmedelsverket föreslås få ett särskilt ansvar för att samordna sådan fuskkontroll. Betänkandet remitterades hösten 2024. Av remissvaren framgår att det finns ett brett stöd

för att stärka kontrollen av fusk i livsmedelskedjan och att ansvaret för den mest avancerade fuskkontrollen ska centraliseras till Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen.

Regeringen anser att utredningens förslag till åtgärder är angelägna att genomföra för att åstadkomma en stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan.

I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026, har riksdagen beslutat att tillföra medel till anslagen 1:6 *Kemikalieinspektionen* inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, 1:8 *Statens jordbruksverk* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och 1:14 *Livsmedelsverket* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (prop. 2025/26:1 utg.omr. 23, bet. 2025/26:MJU1 och bet. 2025/26:MJU2, rskr. 2025/26:116 och rskr. 2025/26:128) med anledning av stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan. För 2026 ökas anslag 1:6 *Kemikalieinspektionen* inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur med 3 miljoner kronor, anslag 1:8 *Statens jordbruksverk* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel med 10 miljoner kronor och anslag 1:14 *Livsmedelsverket* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel med 35 miljoner kronor. Från och med 2027 beräknas anslagen öka med 3 miljoner kronor, 10 miljoner kronor respektive 60 miljoner kronor årligen för detta ändamål.

Regeringen har i propositionen Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (prop 2025/26:206) föreslagit att det införs en möjlighet för de centrala kontrollmyndigheterna i livsmedelskedjan att ta över kontrollansvar för misstänkt fusk från länsstyrelser och kommuner om den misstänkta överträdelsen är särskilt omfattande eller komplicerad, eller om det finns andra särskilda skäl. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2028. I propositionen föreslås också nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet mellan kontrollmyndigheterna i livsmedelskedjan, för att göra det möjligt för myndigheterna att utbyta information som behövs för den offentliga kontrollen utan hinder av sekretess. Det förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Regeringen bedömer mot bakgrund av detta att Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen bör ges i uppdrag att inom respektive verksamhetsområde och gemensamt inleda arbetet med att genomföra åtgärder för att stärka kontrollen av fusk i livsmedelskedjan samt

utveckla den nationella samordningen för att säkerställa en sammanhållen, enhetlig och effektiv kontroll av fusk i hela livsmedelskedjan.

Åtgärderna bedöms även stärka förutsättningarna för de centrala myndigheterna i livsmedelskedjan att medverka i det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet. Åtgärderna bedöms dessutom stärka företagens konkurrenskraft, särskilt för små och medelstora företag som är verksamma inom branscher där risken för oseriösa fuskande aktörer och illojal konkurrens är stor. Konsumenternas skydd mot oseriösa aktörer kommer också att stärkas.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Svanhild Foldal

Kopia till

Försvarsdepartementet/EMF

Justitiedepartementet/INS och KRIM

Finansdepartementet/BA, K, KO, SFÖ och S3

Klimat- och näringslivsdepartementet/CKS

Arbetsmarknadsdepartementet/ARM